

PREKLAD
z anglického jazyka (originál posudku) do slovenského jazyka

Posudok
k vymenúvaciemu konaniu na získanie titulu “profesor”
v odbore “Systematická filozofia”

Doc. Muránskeho, PhD. poznám od roku 2012, kedy sme sa stretli na konferencii venovanej Jürgenovi Habermasovi, ktorá sa konala v Bratislave. Práve vďaka jeho zanieteniu, bola v roku 2017 do slovenského jazyka preložená interdisciplinárna príručka Ľudské práva, ktorú sme vydali spolu s Prof. Dr. Arndom Pollmanom v roku 2012. Následne sme sa stretli na viacerých konferenciách, ale keďže od roku 2013 som emeritným profesorom, nerealizujem s doc. Muránskym ďalšie vedecké projekty. Dúfam, že to nie je prekážkou.

Na posúdenie mi boli zaslané 4 štúdie doc. Muránskeho (z toho 3 v nemeckom jazyku, pozn. prekl.):

- Probleme der „Wahrheit“ bei Tugendhat in Konfrontation mit Heidegger
- Ernst Tugendhat über Heideggers Problem der “Wahrheit”
- Tugendhats philosophisches Programm in seiner Kritik an Heideggers Wahrheitsbegriff
- On the Concept of Freedom of Will in Ernst Tugendhat

Okrem toho ma požiadali, aby som všeobecnejšie posúdil jeho vedeckú odbornosť vo vzťahu k prehlbovaniu medzinárodných vzťahov vo filozofii, konkrétnejšie vo vzťahu k nemeckej filozofii.

4 eseje, ktoré tematicky pokrývajú iba jeden tematický okruh filozofickej práce doc. Muránskeho (pozri zoznam jeho publikačnej činnosti), pojednávajú o problémoch z oblasti “systematickej filozofie”, t. j. kombinujú otázky teoretickej filozofie s tými z praktickej filozofie.

Vnímam ich ako úsilie o predstavenie a zhodnotenie Tugendhatovho celoživotného záujmu o Heideggera, s dôrazom na témy pravdy a slobody vôle. V kritickej rekonštrukcii doc.

Muránsky začína s Tugendhatovou dôležitou postdoktorandskou prácou "Der Wahrheitsbegriff bei Husserl und Heidegger" a pokračuje cez Tugendhatovu prácu v oblasti analytickej filozofie jazyka až k Tugendhatovej poslednej práci o antropológii a mysticizme.

Takéto súhrnné kritické zhodnotenie Tugendhatovej filozofie nie su doposiaľ na medzinárodnej úrovni k dispozícii, dokonca ani v nemecky hovoriacich krajinách.

Tieto práce sú presvedčivé práve svojim metodicky istým prístupom, ktorým Muránsky zdôrazňuje rozhodujúce body Tugendhatovej konfrontácie s Heideggerom: V kontexte tohto posudku sa pochopiteľne nemôžem venovať detailne každému kroku.

Preto radšej zhrniem hlavnú tézu jeho prístupu nasledovne: Muránsky najprv poukazuje na Tugendhatovu presvedčivú kritiku Heideggerovho údajne dejinného, fundamentálneho pojmu pravdy ako “neskrytosti” (alétheia), ktorý popiera “propozičný pojem pravdy” a v dôsledku vynechania tejto kritickéj dimenzie potom na prázdnotu Heideggerových pojmov pre vyjadrenie zodpovednosti. Na druhej strane pokazuje nato, že Tugendhat ponúka podobne fundamentálny pojem ako "Erschlossenheit“ ("accessibility") vo význame „celku nášho rozumenia“, ale na rozdiel od Heideggera, tento charakterizuje na základe primátu “propozičnej pravdy” v tomto koncepte, čo mu preto zároveň umožňuje – a to je rozhodujúce z hľadiska témy slobody vôle – rozpracovať teóriu (vlastnej) zodpovednosti.

Toto zhrnutie hlavnej argumentácie, ktoré tu stručne predstavujem, je následne presvedčivo prepracované doc. Muránskym v jednotlivých krokoch v prepojení na odborný výskum sekundárnej literatúry aj v neskorších Tugendhatových prácach. Ukazuje, ako sa u Tugendhata vyvíjal pojem “analytickej filozofie jazyka” v základnej nadväznosti na Wittgensteina tak, ako sa odlišuje a obracia chrbtom k tradičnej metafyzike. Muránsky ďalej rozvíja jednotlivé kroky tejto diskusie v zmysle “objavovania” a “skrývania”, “pochopenia” a “vysvetlenia” medzi inými a napokon tiež, aj keď iba náznakom, na ich význam v univerzálnom nároku etiky.

Popri tom poukazuje na to, ako Tugendhat modifikuje Heideggerov náhľad vo výklade „Lebenswelt” (životného sveta) na jeho lingvisticky neodvratne štruktúrovaný proľajšok. Jeho rekonštrukcia Tugendhatových neskorších prác potom ukazuje, že toto smerovanie má významný vplyv na nastavenia interpretačnej cesty dvojakým smerom - na zmeny v chápaní slobody vôle, keďže tie tiež determinujú Tugendhatovu kritiku náboženstva v neskorších prácach, ako aj na jeho poznámky k antropológii a k sekulárnej forme mysticizmu. Javí sa mi, že Muránskeho vysvetlenia týchto neskorších “retrakcií” Tugendhatovho pojmu

slobodnej vôle a jeho podnetné a kritické interpretovanie Tugendhatovho pojmu mysticizmu sú presvedčivými filozofickými výsledkami. Exemplárne dokladajú, ako sa vie odborne a zároveň inšpiratívne pohybovať v komplexnom, ústrednom tematickom poli systematickej filozofie.

Pri hodnotení odbornosti osobnosti doc. Muránskeho v širšom slova zmysle sa musím zmieniť o vlastnom poznaní a skúsenosti s jeho vedeckým poslaním /záväzkom.

Fakt, že spolu s ďalšími významnými kolegami zo Slovenska, sa mu podarilo pripraviť na vydanie a vydať „Interdisciplinárnu príručku ľudských práv“ v slovenskom jazyku, je obdivuhodným výsledkom, ktorý by nebolo možné dosiahnuť bez jeho odhodlania a odborných filozofických, právnych a politologických znalostí, ktoré takáto interdisciplinárna publikácia predkladá a pravdepodobne tiež nie bez jeho vynikajúcich organizačných schopností.

Vďaka interdisciplinárnej orientácii, objektívnej odbornosti v problematike ľudských práv, ale tiež v klasických otázkach filozofie a dejín filozofie je doc. Muránsky kozmopolitným diskutérom, ktorý je, ako som mal možnosť všimnúť si pri konverzáciách s nemeckými kolegami, rád prizývaný do debaty.

Záverom, z uvedených dôvodov môžem potvrdiť, že doc. Muránsky dosiahol mimoriadne úspechy a znalosti v oblasti systematickej filozofie, ktoré na základe znalostí z dejín filozofie umožňujú jeho výskumnej práci obstať taktiež v medzinárodnom meradle. Navyiac, má vynikajúce organizačné schopnosti, veľké zánietenie pre vec a schopnosť pracovať v tíme, čo ho špecificky predurčuje na prácu v oblasti filozofie.

Preto záverom konštatujem, že

odporúčam

aby Vedecká rada Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici schválila žiadosť udeliť doc. Mgr. Martinovi Muránskemu, PhD. titul Profesor v odbore Systematickej filozofie.

S úctou,

Prof. a.D. Dr. Georg Lohmann